

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Козубовського Максима Ростиславовича «Організація соціально-педагогічної роботи з неповнолітніми «групи ризику» в заміських таборах США», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»

19 січня 2026

1. Виконання освітньо-наукової програми

Здобувач ступеня доктора філософії, аспірант 4 курсу заочної форми навчання Козубовський Максим Ростиславович у повному обсязі виконав індивідуальний навчальний план відповідно до освітньо-наукової програми аспірантури ДВНЗ «Ужгородський національний університет», що повністю відповідає вимогам Національної рамки кваліфікацій та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеню доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 (зі змінами).

Аспірант Козубовський Максим Ростиславович в процесі виконання освітньо-наукової програми здобув глибокі ґрунтовні знання за фахом, в повній мірі опанував чітко окреслений програмою обсяг загальнонаукових навичок та компетентностей, необхідних для реалізації послідовного обґрунтованого наукового дослідження, а також пов'язаних із формуванням загальнонаукового світогляду та дотриманням норм професійної етики.

Аспірант в повному обсязі оволодів комплексом необхідних дослідницьких умінь та навичок, зокрема тих, які стосуються планування та формування дизайну дослідження, організації послідовності його виконання та безпосереднього проведення етапів у відповідності до попередньо сформульованих мети та завдання, застосування комплексну методів та технологій, необхідних для отримання, структурування, аналітичного опрацювання та синтезу даних, перевірки достовірно отриманих результатів, їх систематизації та категоризації.

Аспірант в повній мірі оволодів необхідними мовними компетентностями для презентації результатів власного наукового дослідження англійською мовою в усній та письмовій формах, а також для повного розуміння та глибокого якісно-кількісного аналізу іноземних джерел наукової літератури з подальшою формалізацією отриманих даних.

2. Виконання індивідуального плану наукової роботи (наукова складова освітньо-наукової програми)

Індивідуальний план наукової роботи аспіранта Козубовського Максима Ростиславовича затверджений рішенням вченої ради факультету суспільних наук Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (протокол № 3 від 24.жовтня 2019 року).

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи ДВНЗ «УжНУ» Повідайчик Оксана Степанівна.

Термін виконання роботи: 2019-2023 роки.

Аспірант Козубовський Максим Ростиславович послідовно виконав усі розділи затвердженого індивідуального плану наукової роботи у чітко встановлені терміни, що було підтверджено результатами обговорення відповідних проміжних, піврічних та річних звітів на засіданнях кафедри та Вченої ради факультету суспільних наук ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

3. Актуальність теми дослідження

Впродовж останніх десятиріч проблема профілактики девіантної поведінки неповнолітніх перебуває в центрі уваги науковців і практиків не тільки в Україні, але і в багатьох інших країнах світу, оскільки кількість неповнолітніх з девіантними проявами стрімко зростає. Особливою схильністю до девіацій відзначаються неповнолітні групи ризику, що зумовлює пошук нових ефективних форм і методів роботи з ними.

Значний інтерес в уьому плані представляє досвід США в організації соціально-педагогічної роботи з неповнолітніми групи ризику в заміських дитячих таборах, окремі ідеї якого можуть бути використані в Україні. Поява широкої мережі дитячих заміських таборів а США, орієнтованих на інтенсивну цілеспрямовану корекційну, профілактичну виховну роботу, дає можливість вирішити низку проблем, пов'язаних з формуванням у даній категорії дітей позитивної мотивації життєдіяльності, професійно-особистісним самовизначенням, підвищенням загальної культури і стимулюванням розвитку соціально і морально значимих цінностей. Слід підкреслити, що існуюча система дитячих таборів покликана виконувати також функцію додаткової освіти, нейтралізуючи недоліки і проблеми шкільного навчання.

Профілактика і корекція відхилень у поведінці молоді в умовах заміського літнього табору передбачає цілеспрямовано організований виховний вплив на підлітків з точним визначенням його засобів, методів і форм, а також створення максимально сприятливих умов, при яких виховний процес охопить усі сторони життєдіяльності підлітка. Сьогодні заміські табори визнано однією з конструктивних форм вирішення питань соціально-педагогічної роботи з дітьми групи ризику, попередження девіацій. Це пояснюється тим, що виховна робота, проведена в умовах дитячих заміських літніх таборів, дозволяє максимально обмежити і в значній мірі тимчасово нейтралізувати вплив несприятливого мікросередовища на підлітків у найбільше «вразливу пору року», коли підлітки випадають з-під контролю школи, сприяє активному включенню підлітків у різні види позитивної діяльності, спрямованої на формування в них різносторонніх інтересів, потреб, позитивних якостей особистості.

Актуальність проблеми підсилюється суперечностями, які сьогодні існують в педагогічній науці і практиці України: збільшення кількості

неповнолітніх групи ризику в сучасних умовах, зокрема, внаслідок війни в Україні, та недостатня увага науковців і практиків до цієї проблеми; наявність в Україні мережі дитячих заміських таборів і недостатнє використання їх потенціалу для роботи з дітьми групи ризику; соціальне замовленням на фахівців, здатних ефективно забезпечувати соціально-педагогічну роботу з дітьми групи ризику і недостатня їх підготовка до цього виду діяльності в закладах вищої освіти; наявність відповідного зарубіжного досвіду соціально-педагогічної роботи з неповнолітніми групи ризику в заміських таборах і відсутністю його належного теоретичного обґрунтування і можливостей практичного використання в Україні.

4. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами:

Дослідження виконувалося відповідно до теми кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи ДВНЗ «Ужгородський національний університет» «Розвиток вітчизняної педагогічної освіти у світовому контексті» (державний реєстраційний номер 0118U004996).

Тема дисертації затверджена вченою радою ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (протокол № 11 від 12.11.2019 р., уточнена (протокол № 6 від 22.05. 2023 р.)

5. Формулювання наукового завдання (проблеми), нове розв'язання якого отримано в дисертації

Метою дослідження є виявлення та аналіз особливостей організації соціально-педагогічної роботи з неповнолітніми групи ризику в заміських таборах США задля впровадження окремих ідей досвіду США в Україні.

Завдання дослідження: на основі аналізу американської наукової літератури з'ясувати суть поняття «неповнолітні групи ризику»; виявити витоки соціально-педагогічної роботи з неповнолітніми групи ризику в історичному контексті; охарактеризувати мережу заміських таборів як важливу складову системи освіти США і розкрити їх основні функції; визначити основні орієнтири в організації виховання дітей групи ризику в заміських таборах і проаналізувати специфічні особливості реалізації освітньо-виховних програм для неповнолітніх групи ризику; з'ясувати зміст і основні технології підготовки кадрів до соціально-педагогічної роботи з неповнолітніми групи ризику.

6. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом та їх новизна. На основі аналізу американської наукової літератури *вперше*: виявлено найбільш характерні риси мережі заміських таборів як важливої складової освітньої системи США (варіативність і різноманітність таборів як за приналежністю, статусом й організаційною структурою, так і за змістом діяльності; гнучкість і відкритість; орієнтація на інтереси дитини; неформальність атмосфери спілкування в таборі; близькість до природи) ; обґрунтовано узагальнену модель роботи з неповнолітніми групи ризику в заміських таборах США, реалізація якої передбачає такі етапи: 1) виявлення дітей, які перебувають у соціально небезпечних умовах, діагностика проблем особистісного і соціального розвитку; 2) розробка індивідуальних програм поліпшення життєвої ситуації кожної дитини; 3) реалізація індивідуальних

програм, спрямованих на виведення дитини із соціально небезпечного становища і формування у неї адекватного способу поведінки; охарактеризовано специфічні особливості реалізації освітньо-виховних програм для неповнолітніх групи ризику (організаційні, психолого-педагогічні, технологічні); вивчено основні орієнтири в організації виховання дітей групи ризику у заміських дитячих таборах (створення доброзичливої атмосфери, що сприяє орієнтації дитини на позитивні дії і вчинки; створення умов для самовизначення кожної дитини через виявлення її інтересів і здібностей, допомога у виборі шляхів самопізнання; забезпечення гарантій соціальної захищеності, побудова гуманних відносин у колективі; розвиток ціннісних орієнтацій, перетворення узагальненого соціального досвіду у внутрішню силу, мотив, що спонукає дитину до соціальної діяльності; залучення дітей до спільної соціальної творчості, підтримка й стимулювання соціальних значимих ініціатив дитини; участь неповнолітніх у реальному керуванні своєю життєдіяльністю, створення органів самоврядування, делегування дітям відповідальності за прийняті рішення).

7. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків рекомендацій, які захищаються.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, забезпечується чіткістю окреслених кваліфікаційних ознак дослідження – метою, визначеними об'єктом і предметом дослідження; підтверджується коректністю постановки розглянутих завдань, обґрунтованістю вихідних положень: теоретичних засад та джерельною базою дослідження, добром комплексу дослідницьких методів, адекватних меті та завданням роботи: теоретичні (аналіз, синтез, систематизація, конкретизація, порівняння, узагальнення) в процесі вивчення зарубіжної і вітчизняної наукової літератури з проблеми організації соціально-педагогічної роботи з неповнолітніми групи ризику, визначення сутності основних понять; історико-педагогічні для виявлення основних етапів становлення мережі заміських дитячих таборів у США; емпіричні (інтерв'ю, спостереження, бесіди з неповнолітніми та їх батьками, педагогами, вихователями дитячого табору «Неемія», фахівцями соціальної роботи зі США) для виявлення особливостей виховання неповнолітніх групи ризику в умовах заміського табору, можливостей організації соціально-педагогічної роботи з ними з використанням ідей зарубіжного досвіду.

8. Наукове та практичне значення дисертаційної роботи.

Теоретичне значення полягає у виявленні особливостей організації соціально-педагогічної роботи з неповнолітніми групи ризику в США, зокрема в дитячих заміських таборах; обґрунтуванні узагальненої моделі роботи з неповнолітніми групи ризику в умовах заміських таборів; визначенні основних орієнтирів в організації виховання неповнолітніх групи ризику; з'ясуванні функцій заміських таборів для неповнолітніх групи ризику; аналізі найбільш важливих освітньо-виховних програм, які реалізуються в процесі соціально-педагогічної роботи з неповнолітніми

групи ризику в заміських таборах США.

Практичне значення дослідження полягає у підготовці методичних рекомендацій «Інноваційні технології підготовки фахівців до роботи з проблемними неповнолітніми: вітчизняний і зарубіжний досвід» і «Організація роботи з неповнолітніми групи ризику в літніх заміських таборах США».

Матеріали дисертації можуть бути використані викладачами закладів вищої освіти, які готують педагогів і фахівців соціальної роботи, в курсах «Історія педагогіки», «Зарубіжна педагогіка», «Порівняльна педагогіка», «Соціальна психологія», «Соціальна педагогіка», «Соціальна робота за рубежом», «Соціальна робота з різними групами клієнтів», «Профілактика девіантної поведінки» та ін., а також для розроблення нових курсів; студентами під час підготовки курсових, бакалаврських, магістерських робіт і проходження практики; вчителями, практичними соціальними працівниками і соціальними педагогами у професійній діяльності.

Результати дослідження впроваджено в освітній процес Ужгородського національного університету (довідка №1293/01-14 від 28.04.2023 р.), Мукачівського державного університету (довідка № 670 від 05.05.2025 р.).

9. Оцінка мови та стилю

Дисертацію написано згідно стилістики наукових робіт та дисертаційних праць із коректним використанням відповідних мовностилістичних засобів, зокрема відповідної термінології та синтаксичних конструкцій із чітко впорядкованим зв'язком складових. Стиль викладення матеріалів – науковий, текст дисертації характеризується композиційною структурою, між розділами дисертації як частинами комплексного наукового дослідження простежується логічний причинно-наслідковий зв'язок, окремі найбільш важливі дані у структурі тексту презентовано за допомогою рисунків та таблиць. Викладені матеріали дисертації характеризуються чіткою предметністю тлумачень, об'єктивністю аналізу, точністю формулювань та аргументацією тверджень. Спосіб подання матеріалів дослідження, наукових положень дисертації, висновків та рекомендацій забезпечують доступність їх сприйняття.

10. Відповідність діючим вимогам щодо оформлення дисертації

Дисертаційна робота оформлена згідно вимог до наукових кваліфікаційних праць на здобуття ступеня доктора філософії, що визначені Наказом Міністерства освіти та науки від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 «Про затвердження порядку присудження ступеня доктора філософії»

11. Відповідність змісту дисертації спеціальності, з якої вона подається до захисту

Дисертація повністю відповідає паспорту спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка».

12. Зауваження та рекомендації

У процесі підготовки дисертаційної роботи здобувачем були враховані всі зауваження та рекомендації, надані науково-педагогічними працівниками кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи ДВНЗ «Ужгородський національний університет» під час попередніх обговорень роботи та проміжного, піврічного та річного звітування на засіданнях кафедри. Висловлені зауваження та побажання мають суто рекомендаційно-консультативний характер і в жодній мірі не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи, а також не зменшують цінності її наукової новизни та практичної значущості, і відтак не є перешкодою для її подання в спеціалізовану вчену раду для офіційного захисту.

13. Відповідність дисертації вимогам, передбаченим Наказом Міністерства освіти і Науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12.01.2017р. (зі змінами та доповненнями)

Дисертаційна робота Козубовського Максима Ростиславовича на тему «Організація соціально-педагогічної роботи з неповнолітніми «групи ризику» в заміських таборах США» повністю відповідає вимогам Наказу Міністерства освіти і Науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» №40 від 12.01.2017 р. (зі змінами та доповненнями).

14. Кількість наукових публікацій, повнота опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих співавторами та зарахованих за темою дисертації.

Основні наукові результати дисертаційної роботи висвітлені у публікаціях та розкривають її основний зміст. Результати дослідження висвітлено в 43 друкованих працях, серед яких: 15 статей у наукових фахових виданнях України, 11 статей у вітчизняних та зарубіжних наукових періодичних виданнях, 15 – у збірниках наукових конференцій та інших виданнях, 2 методичні рекомендації.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Смур О., Козубовський М. Соціальні проблеми молоді України в умовах трансформації політичної та соціально-економічної систем. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2014. Вип. 30. С. 159–161.

URL: <http://visnyk-ped.uzhnu.edu.ua/issue/view/19730>

(Наукове фахове видання України)

(Здобувач досліджує роль освіти, виховання та соціальної роботи у підтримці молоді в умовах трансформації суспільства (55%); Смур О. Т. – аналізує поняття соціальної нестабільності, маргіналізації, безробіття, еміграції та їх вплив на молодіжне середовище(45%)).

КЛЮЧОВІ СЛОВА: проблеми молоді, соціальні орієнтири, безробіття, соціальні відхилення, молодіжна політика, соціальне самопочуття, самотрансформація особистості.

2. Смук О., Козубовський М. Сенс життя молоді як соціальна проблема та життєва стратегія. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2014. Вип. 33. С.185 –187

URL: <http://visnyk-ped.uzhnu.edu.ua/issue/view/19733>

(Наукове фахове видання України)

(Здобувач розглядає сенс життя як важливий чинник соціального становлення особистості, що впливає на життєвий вибір, поведінку та мотивацію молодих людей, життєву стратегію, яку слід підтримувати через педагогічну та соціальну роботу (50%); Смук О.Т.– проаналізувала основні соціальні проблеми з якими зіштовхується сучасна молодь (50%).

КЛЮЧОВІ СЛОВА: життєві стратегії, життєві ресурси, життєві цінності, життєві орієнтації соціокультурні уявлення.

3. Смук О., Козубовський М. Вплив ціннісно-нормативної дезінтеграції на прояви девіацій. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2015. Вип. 37. С. 166 –168.

URL: <http://visnyk-ped.uzhnu.edu.ua/issue/view/19737>

[file:///D:/Users/Acer/Downloads/19737-13353-PB%20\(1\).pdf](file:///D:/Users/Acer/Downloads/19737-13353-PB%20(1).pdf)

ISSN (Print): 2413-3329

(Наукове фахове видання України)

(Здобувач досліджує конкретні форми девіантної поведінки, які виникають унаслідок ціннісного розриву — агресія, залежності, правопорушення (45%); Смук О. Т.– аналізує соціологічні та педагогічні підходи до розуміння ціннісного розпаду в суспільстві. Розглядає дезінтеграцію, як втрату моральних орієнтирів, що впливає на поведінку дітей і підлітків. Акцентує увагу на необхідності формування стійкої системи цінностей через освітні програми (55%).

КЛЮЧОВІ СЛОВА: девіації, адикції, делінквентність, соціальна аномія, ціннісно-нормативна дезінтеграція.

4. Козубовський Р., Козубовський М., Булеза Б. Соціально-педагогічна профілактика девіантної поведінки неповнолітніх в США. *Науковий вісник Мукачівського державного педагогічного університету. Серія. «Педагогіка та психологія»*. Вип. 2(10). 2019. С.211–213.

DOI:1031339/2413-3329-2019-2(10)-213-216

URL:<https://dspace.uzhnu.edu.ua/items/df7b1855-a814-4115-9e3a-2ccba0bcc6d>

ISSN: 2413-3329

(Наукове фахове видання України)

(Здобувач досліджує фактори, що сприяють девіантній поведінці, сутність різних профілактичних заходів, враховуючи культурні та соціальні особливості США (55%); Козубовський Р. –розглядає концептуальну базу: формулює теоретичні засади соціально-педагогічної профілактики(20%); Булеза Б.– концентрувала увагу на практичному аспекті – конкретних прикладах профілактики наркоманії, насильства, правопорушень серед неповнолітніх. (25%).

КЛЮЧОВІ СЛОВА: США девіантна поведінка, неповнолітні, профілактика, наркозалежні.

5. Козубовський Р.В., Козубовський М.Р. Сучасні технології підготовки майбутніх соціальних працівників до роботи з «дітьми групи ризику» в США. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Вип. 20. С.130–135.

DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085-2020-20-1-27>

URL : http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/20/part_1/29.pdf

ISSN: 2663-6085 (Print) 2663-6093 (Online)

(Наукове фахове видання України)

(Здобувач розглядає питання підготовки фахівців соціальної роботи в США. Особлива увага звертається на соціальну роботу з дітьми, які мають відхилення у поведінці («діти групи ризику» (70%); Козубовський Р. В. – аналізує концептуальні засади професійної освіти, зокрема компетентнісний підхід, етичні стандарти, міждисциплінарність. Описує структуру навчальних програм у США, що включають волонтерську практику, тренінги з кризового втручання, роботу з сім'ями. (30%)).

КЛЮЧОВІ СЛОВА: діти групи ризику, девіації, соціальна робота, професійна підготовка, технології, кейси.

6. Повідайчик О.С., Козубовський М.Р. Організація соціальної роботи з дітьми групи ризику в заміських таборах США. *Вісник науки та освіти*. 2023. Вип. 7(13). С.729–744.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-7\(13\)-729-743](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-7(13)-729-743)

URL <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/5757/5790>

ISSN : 2414-4665

(Наукове фахове видання України)

(Здобувач, вивчивши та проаналізувавши досвід, вказує на необхідність взаємодії всіх інститутів соціалізації дитини для попередження і подолання відхилень у поведінці неповнолітніх, пошук нових ефективних форм і методів роботи з ними і вдосконалення вже існуючих (60%); Повідайчик О.С. – сформулювала концептуальну базу дослідження — зокрема, визначення понять «група ризику», «соціальна робота в таборах», «профілактика девіацій» (40%)).

КЛЮЧОВІ СЛОВА: діти групи ризику, девіантність, наукові підходи, виховання, заміські табори, США.

7. Козубовський М. Соціальне виховання проблемних дітей в літніх таборах США. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2023. Вип. 1(52). С. 68–71.

DOI: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2023.52.68-71>

URL : <http://visnyk-ped.uzhnu.edu.ua/article/view/278714>

ISSN: (Online): 2524-0609

(Наукове фахове видання України)

(Здобувач самостійно провів всі етапи дослідження та підготував публікацію до друку (100%)).

КЛЮЧОВІ СЛОВА: проблемні діти, соціальне виховання, літній табір, модель, США.

8. Козубовська І., Козубовський М., Палкуш В. Організація сприятливого освітнього середовища для дітей групи ризику в США. *Науковий вісник*

Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2023. Вип. 2(53). С.56–60.

DOI: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2023.53.56-60>

URL: <http://visnyk-ped.uzhnu.edu.ua/article/view/290306>

ISSN: 2415-7872

(Наукове фахове видання України)

(Здобувач проаналізував можливості впливу сприятливого освітнього середовища на поведінку неповнолітніх групи ризику, які пропонуються науковцями США. (55%); Козубовська І.В.– теоретично обґрунтувала поняття «діти групи ризику»: аналізує соціально-педагогічні характеристики дітей, які потребують особливої уваги в освітньому процесі. Досліджує зарубіжні моделі інклюзивної та підтримувальної освіти, зокрема американський досвід (30%); Палкуш В.П.– висвітлює взаємодію школи з громадськими організаціями, соціальними службами, медичними установами (25%)).

КЛЮЧОВІ СЛОВА: освітнє середовище, діти групи ризику, інклюзія, заміські табори, США.

9. Повідайчик О., Козубовський Р., Козубовський М. Деякі особливості виховної роботи в літніх таборах США. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 63.Т.2. 2023. С. 264 – 269.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/63-2-43>

URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/63_2023/part_2/43.pdf

ISSN: 2308-4855

(Наукове фахове видання України)

(Здобувач підкреслює особливу роль гри у виховній діяльності табору, яка стає засобом включення дитини в систему соціальних зв'язків, формування позитивного ставлення до навколишнього світу й самого себе, придбання гуманістичного досвіду взаємодії (60%); Повідайчик О.С. – аналізує педагогічні засади організації виховного процесу в таборах, зокрема гуманістичний підхід, розвиток особистості, формування соціальних навичок (20%); Козубовський Р.В. розглядає роль наставників і волонтерів у таборах США, їхню взаємодію з дітьми та методи впливу на поведінку (20%); здобувач,.)

КЛЮЧОВІ СЛОВА: США, літній дитячий табір, зміст виховної роботи, гра, продуктивна взаємодія.

10. Повідайчик О., Смук О., Козубовський М. Практична реалізація ідей альтернативної освіти у педагогічній діяльності Ф. Паркера. *Перспективи та інновації науки*. Вип.8. 2024. С.533-845.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-8\(42\)-533-544](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-8(42)-533-544)

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/14180>

ISSN: 2786-4952

(Наукове фахове видання України)

(Здобувач вивчив і узагальнив досвід альтернативної освіти, яка максимально враховує індивідуальні і вікові особливості учнів, їх задатки, здібності, надає їм свободу в реалізації власного особистісного потенціалу

(50%); *Повідайчик О.С.*— досліджує, як соціальні умови США кінця XIX — початку XX століття вплинули на формування альтернативної педагогіки. Аналізує гуманістичні засади ідей Ф. Паркера, зокрема ідеї саморозвитку, свободи вибору, індивідуалізації навчання (25%); *Смук О.Т.*— узагальнює методи, які використовував Паркер — інтегроване навчання, проектна діяльність, навчання через досвід (25%);).

КЛЮЧОВІ СЛОВА: альтернативна освіта, традиційна освіта, вчитель, учні, навчальний процес, США, зарубіжний досвід.

11. *Товканець О., Козубовський М.* Теоретичні засади застосування здоров'язберігаючих технологій у початковій школі. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота».* 2024. Вип. 2(55). С.116–121.

DOI: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2024.55.116-121>

URL: <http://visnyk-ped.uzhnu.edu.ua/article/view/314472>

ISSN: 2524-0609

(Наукове фахове видання України)

(Здобувач узагальнив принципи застосування здоров'язберігаючих технологій: принцип мотиваційного забезпечення освітнього процесу, принцип співробітництва, принцип індивідуалізації та диференціації, принцип комфортності, принцип свідомості та активності, принцип удосконалення життєвих навичок, принцип наступності та неперервності (80%); *Товканець О. С.*— розглядає методи формування здоров'язберігаючої компетентності учнів, зокрема через інтеграцію фізичної активності, емоційного комфорту та безпечного освітнього середовища (20%)).

КЛЮЧОВІ СЛОВА: здоров'язберігаючі технології, початкова школа, принципи застосування, засоби реалізації завдань.

12. *Козубовська І.В., Милян Ж.І., Козубовський М.Р.* Зарубіжний досвід партнерства школи, закладів дошкільної освіти з суспільними інститутами у профілактиці адиктивної поведінки неповнолітніх. *Суспільство та національні інтереси.* 2025. Вип. №2(10). С. 179–193.

DOI: [10.52058/3041-1572-2025-2\(10\)-179-193](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-2(10)-179-193)

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sni/article/view/19741>

ISSN: 3041-1572.

(Наукове фахове видання України)

(Здобувач вивчив і узагальнив досвід державної системи соціально-правової й психолого-педагогічної допомоги, яка є основною ланкою профілактики наркозалежності, організує й координує всю діяльність (55%); *Козубовська І. В.*— аналізує психологічні та педагогічні аспекти формування залежностей у дітей та підлітків. (25%); *Милян Ж.І.*— досліджує роль дитячих садків у ранній профілактиці адиктивної поведінки, зокрема через ігрові методи, психоемоційну підтримку та роботу з батьками (20%)).

КЛЮЧОВІ СЛОВА: девіантна поведінка, адиктивна поведінка, партнерство, профілактика, навчання, виховання, початкова школа, дошкільна освіта.

13. Козубовська І.В., Козубовський М.Р., Палкуш В.П. Розвиток соціальної компетентності учнів в умовах літніх заміських таборів: зарубіжний досвід. *Наука і техніка сьогодні*. 2025. Вип. №2(43). С. 618–630.

DOI: [10.52058/2786-6025-2025-2\(43\)-618-630](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-2(43)-618-630)

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nts/article/view/20604>

ISSN: 2308-4855

(Наукове фахове видання України)

(Здобувач вивчив і узагальнив результати досліджень які свідчать, що розвиток комунікативних умінь і навичок учнів молодшого, середнього і старшого шкільного віку – один із важливих напрямків освітньої діяльності не тільки навчальних закладів, але й заміських таборів США (55%); Козубовська І.В. – теоретично обґрунтувала поняття соціальної компетентності: аналізує структуру, компоненти та значення соціальної компетентності в контексті сучасної педагогіки (20%); Палкуш В.П. – проаналізувала інформацію і доводить, що дитячі заміські табори в США є повноцінною складовою системи освіти і в значній мірі виконують функції альтернативної освіти) (25%).

КЛЮЧОВІ СЛОВА: соціальна компетентність, комунікативна компетентність, розвиток, учні, альтернативна освіта, заміські табори, освітнє середовище.

14. Смук О.Т., Палкуш В.П., Козубовський М.Р. Реалізація ідей альтернативної освіти в діяльності дитячих заміських таборів США. *Перспективи та інновації науки*. 2025. № 4(50). С.893—905.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-4\(50\)-893-905](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-4(50)-893-905)

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/22746>

ISSN: 2786-4952

(Наукове фахове видання України)

(Здобувач здійснив аналіз основних ідей альтернативної освіти, що реалізуються в діяльності дитячих заміських таборів США, які, крім рекреаційної функції, виконують також функції навчання і виховання неповнолітніх (50%); Смук О.Т. – теоретично обґрунтувала основи альтернативної освіти: досліджує філософські та педагогічні засади альтернативних освітніх моделей, зокрема гуманістичний підхід, ідеї Джона Дьюї, Ф. Паркера та інших (25%); Палкуш В.П. – систематизувала дані які свідчать, що однією із специфічних форм альтернативної освіти в США є «навчання за межами школи», (outdoor education) (25%).

КЛЮЧОВІ СЛОВА: альтернативна освіта, дитячий табір, навчання, виховання.

15. Козубовський М. Р., Козубовський Р. В. Дослідження проблеми відхилень у поведінці неповнолітніх в США. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2025. Вип. № 8(38). С. 1258–1270.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-8\(38\)](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-8(38))

URL <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/issue/archive>

ISSN 2786-6300

(Наукове фахове видання України)

(Узагальнюючи результати досліджень американських учених, здобувач Козубовський М.Р., наголошує, що можливо визначити чинники ризику, які негативно впливають на формування особистості дітей і підлітків. Аналіз досліджень виявив, що найбільш вагомим чинником ризику є проживання дітей в неблагополучній родині (60%); Козубовський Р.В. – зосередив увагу на юридичних та кримінологічних аспектах (40%).

КЛЮЧОВІ СЛОВА: неповнолітні групи ризику, дезадаптація, девіантна поведінка, виховання, середовище, профілактика, підготовка.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

16. Козубовський М. Деякі особливості соціально-педагогічної роботи з дітьми групи ризику в заміських таборах США. *Соціологія та соціальна робота в умовах національних і регіональних викликів*: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. (Ужгород, 27 верес. 2019 р.). Ужгород: нац. ун-т. Ужгород, 2019. С. 43–45
(Здобувач розглядає досвід роботи американських заміських таборів з неповнолітніми групи ризику, схильними до девіантної поведінки).
17. Козубовський М. Інноваційні форми роботи з проблемними неповнолітніми в США. *Вплив сучасності на науку і практику*: матеріали Міжнар. конференції (Едмонтон, Канада, 13-14 квітня 2020). Канада. Едмонтон. 2020. С.380-384.
(Здобувач аналізує сучасні підходи до соціально-педагогічної роботи з молоддю, яка має труднощі у поведінці, навчанні чи соціалізації)
18. Козубовський М., Шароді Ю. Інтерактивні технології в системі підготовки педагогічних кадрів США. *Весняні наукові читання*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Вінниця, 10 берез. 2020 р.). Вінниця, 2020. С. 37–40.
(Здобувачем досліджуються сучасні підходи до професійної підготовки майбутніх педагогів у Сполучених Штатах, акцентуючи увагу на інтерактивних методах навчання).
19. Козубовський М. Соціально-педагогічна робота з неповнолітніми, схильними до девіантної поведінки, в заміських таборах США. *Perspectives of world science and education*: матеріали. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Осака (Японія), 26–27 лют. 2020 р.). Осака, 2020. С. 515–526.
(Здобувач розглядає табори не лише як місце відпочинку, а також як простір для корекції поведінки, розвитку соціальних навичок і формування позитивного світогляду).
20. Козубовський М. Соціально-педагогічні послуги для підлітків з проблемною поведінкою в США. *Надання соціальних послуг в умовах децентралізації: проблеми і перспективи*: зб. матеріали. Міжнар. наук.-практ. конф. (Ужгород, 20 верес. 2020 р.). Ужгород, 2020. С. 65–67.
(Здобувач аналізує американські моделі надання допомоги молоді, яка має труднощі з поведінкою, у контексті соціальних послуг та децентралізованого управління).
21. Повідайчик О.С., Козубовський М.Р. Гуманістична спрямованість виховної роботи з проблемними підлітками в США. *Сучасні тенденції розвитку педагогіки, психології та соціальної роботи*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції (Черкаси, 26 листопада 2020). Черкаси, 2020. С.178–80.

(Здобувач досліджує принципи, які лежать в основі американської моделі виховання молоді, що має труднощі з поведінкою, соціалізацією, або перебуває в групі ризику, акцентуючи увагу на принципі гуманізму).

22. Козубовський М. Ресоціалізація неповнолітніх з девіантною поведінкою в літніх заміських таборах. *Сучасна наука і практика: матеріали Міжнар.наук-практ конференції (Бостон, США, 25-27 червня, 2021 р.).* Бостон, 2021. С. 73–76.

(Здобувач досліджує американський досвід ресоціалізації підлітків із проблемною поведінкою в просторі літніх таборів).

23. Козубовський М. Профілактична робота з неповнолітніми в громаді: досвід США. *Проблеми та перспективи розвитку територіальних громад в соціальній сфері: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Ужгород, 24 верес. 2021 р.).* Ужгород, 2021. С. 33–37.

(Здобувач аналізує американські моделі превентивної діяльності з молоддю, яка перебуває в групі ризику, зокрема в контексті територіальних громад).

24. Козубовський М. Деякі аспекти соціальної адаптації особистості. *Тенденції і перспективи розвитку науки і практики в сучасному світі: (Женева, 22-24 листопада, 2021 р.), Швейцарія, Женева, 2021. С.187–189.*

(Здобувач розглядає ключові чинники, що впливають на процес інтеграції людини в соціальне середовище, а також механізми подолання труднощів адаптації в умовах сучасного світу).

25. Козубовський М. Зарубіжний досвід роботи з проблемними дітьми. *Актуальні питання науки, освіти, суспільства: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Умань, 28 жовтня, 2022 р.).* Умань, 2-22. С. 9–21.

(Здобувач аналізує ефективні моделі соціально-педагогічної допомоги дітям, які мають труднощі з поведінкою, навчанням або адаптацією, на прикладі практик США, Канади, Великої Британії та інших країн).

26. Козубовський М. Р., Палкуш В. П. Інклюзивна освіта в системі профілактики девіантної поведінки неповнолітніх групи ризику в США. *Інтелектуальний ресурс сьогодення: наукові задачі, розвиток та запитання: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 29 серп. 2025 р.).* Чернівці, 2025. С.310–312.

(Здобувач розглядає інклюзивну освіту в широкому значенні, як засіб включення неповнолітніх групи ризику в соціум).

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

27. Козубовський М. Корекційно-реабілітаційна робота з проблемними підлітками. *Соціально-гуманітарний вісник.* Харків: Новий курс. 2019. Вип. 28. С.56–57.

(Здобувач розглядає особливості організації допомоги підліткам, які мають девіантну поведінку, через поєднання корекційних та реабілітаційних методів).

28. Козубовський Р.В., Козубовський М.Р. Зарубіжний досвід волонтерської роботи студентів з дітьми групи ризику. *Scientific Heritage.* 2019. №37. Vol. 2. С.31–34.

(Здобувач аналізує роль і місце літніх дитячих таборів в системі освіти США).

29. Повідайчик О.С., Козубовський М.Р. Літні дитячі табори як частина освітньої системи США. *Scientific Heritage*. 2019. № 40. Vol. 3. С.44–48.
(Здобувачем проаналізовано практики залучення студентської молоді до соціально-педагогічної підтримки дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, на прикладі США, Канади, Великої Британії та інших країн).
30. Козубовський М. Інноваційні підходи до розвитку творчого потенціалу проблемних підлітків у США. *Соціально-гуманітарний вісник*. Харків. «Новий курс». 2020. Вип. 32. С.81–84.
(Здобувач аналізує сучасні методи стимулювання творчості серед підлітків, які мають труднощі з поведінкою, соціалізацією або перебувають у групі ризику).
31. Повідайчик О.С., Козубовський М.Р. Заміські табори як важлива частина американської освітньої системи. *Norwegian Journal of Development of the International Science*. №39. Vol. 4 . 2020. С. 14–17.
(Досліджується роль літніх заміських таборів у США як складової частини освітнього процесу, що виходить за межі формальної шкільної освіти).
32. Козубовська І., Козубовський М. Формування соціальної компетентності неповнолітніх США в процесі неформальної освіти. *Deutsche International Zeitschrift*. 2020. № 3. Vol. 2. Р. 20 –22.
(Здобувач аналізує роль неформальної освіти в США, яка сприяє розвитку соціальних навичок у підлітків, особливо тих, що перебувають у складних життєвих обставинах).
33. Козубовська І., Козубовський М. Роль неформальної освіти в соціальній адаптації дітей та молоді. *Norwegian Journal of Development of the International Science*. 2021. № 53. Vol. 3. Р. 35 – 38.
(Здобувач досліджує значення неформальної освіти як інструменту соціальної інтеграції та розвитку дітей і молоді, особливо тих, хто перебуває в групі ризику).
34. Козубовський М. Соціально-педагогічна робота з проблемними дітьми в США. *Deutsche International Zeitschrift*. 2021. № 14. С.42–46.
(Здобувачем зроблено акцент на соціально-педагогічній роботі з дітьми, які мають проблеми у поведінці, аналізує її особливості).
35. Козубовський М.Р. Особливості діяльності літніх заміських таборів США. *Нотатки сучасної науки*. Харків: Новий курс. 2023. № 8. С. 24–25.
(Здобувач розглядає специфіку функціонування американських літніх таборів як важливого елемента освітньо-виховної системи та соціальної підтримки дітей і підлітків).
36. Козубовський М. Профілактика девіантної поведінки підлітків в США. *Нотатки сучасної науки*. Харків: Новий курс. 2024. № 11. С. 24.–25.
(Здобувач аналізує сучасні американські підходи до запобігання асоціальної поведінці серед молоді, зокрема в контексті освітніх, соціальних та громадських ініціатив).

- 37.Козубовський Р.В., Козубовський М.Р. Підготовка майбутніх фахівців соціономічних професій до вивчення етнопедагогічного середовища. *Advanced top technology*. Харків: Новий курс. 2024. № 1. С.41–42.
(Здобувач розглядає важливість формування етнопедагогічної компетентності у студентів, які готуються до професій у сфері соціономіки — соціальної роботи, педагогіки, психології).
- 38.Козубовський М.Р. Літні заміські табори для проблемних дітей в США. *Advanced top technology* Харків: Новий курс. 2025. № 7. С.15–16.
(Здобувач висвітлює специфіку організації та функціонування американських таборів, орієнтованих на роботу з дітьми, які мають труднощі з поведінкою, емоційною стабільністю або соціальною адаптацією).
- 39.Смук О.Т., Козубовський М.Р. Програми профілактики адиктивної поведінки неповнолітніх в США. *Креативний простір*. Харків: Новий курс. 2025. № 4. С.23–24.
(Здобувачем проаналізовано сучасні американські підходи і програми до запобігання формування залежностей серед підлітків — зокрема, хімічних (алкоголь, наркотики) та поведінкових (ігрова, інтернет-залежність)).
- 40.Козубовський М.Р. Історико-педагогічні традиції виховання дітей групи ризику. *Advanced top technology*. Харків: Новий курс. 2025. № 8. С.17-18.
(Здобувач досліджує еволюцію підходів до виховання дітей, які мають труднощі з поведінкою, соціалізацією або перебувають у складних життєвих обставинах, крізь призму історико-педагогічного аналізу).
- 41.Козубовська І.В., Милян Ж.І., Козубовський М.Р. Деякі особливості превентивної роботи з неповнолітніми групи ризику: зарубіжний досвід. *Креативний простір*. Харків: Новий курс. 2025. № 27. С.11-12.
(Здобувачем проаналізовано ефективні моделі профілактики девіантної поведінки серед підлітків на основі практик США, Канади, країн Європи).
- 42.Козубовський М. Інноваційні технології підготовки фахівців до роботи з проблемними неповнолітніми: вітчизняний і зарубіжний досвід (методичні рекомендації). Ужгород. УжНУ. 2020. 27 с.
- 43.Козубовський М. Організація роботи з неповнолітніми групи ризику в літніх заміських таборах США (методичні рекомендації). Ужгород: УжНУ, 2025. 24 с.

15. Результати перевірки роботи на академічний плагіат

Перевірка дисертаційної роботи проводилася сертифікованою програмою «StrikePlagiarism.com». У ході перевірки дисертації запозичень матеріалу без посилання на відповідне джерело не виявлено. Виявлені за допомогою програми StrikePlagiarism.com текстові співпадиння (цитування) мають посилання на відповідні першоджерела, внесені до списку використаної літератури. Запозичення (співпадиння) в тексті не мають ознак плагіату. Подані до захисту наукові матеріали є власним напрацюванням Здобувачки, текст дисертації є оригінальним. Робота визнається самостійною та рекомендується бути допущеною до захисту.

Положення дисертації апробовано на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи (протокол № 7 від 19.01.2026 р.). За

результатами засідання кафедри ухвалено затвердити позитивний висновок щодо рекомендації до захисту в спеціалізованій вченій раді дисертаційної роботи Козубовського Максима Ростиславовича на тему «Організація соціально-педагогічної роботи з неповнолітніми «групи ризику» в заміських таборах США» на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки»,.

Дисертаційна робота **рекомендована до захисту** у спеціалізованій Вченій раді за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки».

Головуючий на засіданні
д. пед. н., професор, професор кафедри
загальної педагогіки та педагогіки вищої
школи ДВНЗ «УжНУ»

Галина РОЗЛУЦЬКА

Начальник юридичного відділу ДВНЗ
«Ужгородський національний університет»

Василь ТИМЧАК

